



ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000-105/1045/24/2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva törökszentmiklósi lakos (a továbbiakban: Panaszos) által benyújtott panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 73/2010. (III. 3.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése a) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

Törökszentmiklósi lakos a Törökszentmiklósi Rendőrkapitányságon (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) panaszt terjesztett elő, a vele szemben 2009. szeptember 7-én a Törökszentmiklósi Gyámhivatalban foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A beadvány szerint a Panaszos volt élettársának feljelentése alapján a rendőrök a Törökszentmiklósi Gyámhivatalból „mint egy bűnözőt” előállították a rendőrségre. A rendőrségen tanúként hallgatták ki, majd elengedték, mert megállapították, hogy közös gyermeküknek láthatása van csak szabályozva, elhelyezésében bírósági döntés még nem született. A Panaszos állítása szerint a rendőrök nem bántalmazták, sérülése az intézkedés során nem keletkezett, de jogszerűtlennek tartja a rendőri intézkedést. Kérte, hogy panaszát a Panasztestület vizsgálja ki.

A panaszbeadványból megállapítható, hogy a Panaszos a vele szemben foganatosított rendőri intézkedés kapcsán előállításának jogszerűségét kifogásolta.

II.

A panaszt a Panasztestület megvizsgálta és 2010. március 3-án, a 73/2010. (III. 3.) számú állásfoglalásában megállapította, hogy a rendőri eljárás érintette a Panaszos személyi szabadságához és biztonságához, valamint az emberi méltósághoz fűződő alkotmányos alapjogát.

A Panasztestület megállapította továbbá, hogy az előállítás súlyosan sértette a Panaszos személyi szabadságához fűződő, illetve a bilincs használata súlyosan sértette az emberi méltósághoz fűződő alapvető jogát.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

A panaszolt rendőri intézkedés tevékenységsorozata összetett tényállást képezett, amelynek minden részletre kiterjedő tisztázására formalizált eljárásban a Panasztestületnek – törvényi felhatalmazás hiányában – nem volt módja, azonban a Ket. alapján folytatott eljárásban történő döntés előkészítése azt szükségessé tette. A tényállás tisztázására foganatosítandó eljárási cselekmények az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésében biztosított 15 napos ügyintézési határidőn belül nem voltak végrehajthatók, ezért 2010. március 19-én a Ket. 33. § (7) bekezdése alapján az ügyintézés határidejének – 2010. április 1-től számított – huszonkét munkanappal történő meghosszabbítása felől végzésben döntöttem.

III.

A rendelkezésre álló rendőrségi okiratokból a következők állapíthatók meg.

A Rendőrkapitányság 16070/944/2009/ bü. számú nyomozati dokumentumai alapján a Panaszos volt élettársa 2009. szeptember 4-én bejelentést tett a Rendőrkapitányságon, mely szerint a Panaszos 2009. szeptember 3-án 19:30 óra körüli időben előzetes szóbeli megállapodásuk alapján elvitte közös kiskorú leánygyermeküket, de a kislányt nem vitte

vissza a megbeszélte időpontban. A bejelentés alapján a Rendőrkapitányság 16070/944/2009/bü. számon, 2009. szeptember 7-én nyomozást rendelt el, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 194. §-ába ütköző és aszerint minősülő kiskorú elhelyezésének megváltoztatása vétségének megalapozott gyanúja miatt.

A 16070/502948/2009/ id. számú előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés, illetve a 29000-105/1045/21/2009. RP. és a 29000-105/1045/22/2009. RP. számú tanúmeghallgatások alkalmával készült jegyzőkönyvek alapján megállapítottam, hogy Juhász Zoltán és Pogány Máté r. őrmester urak, 2009. szeptember 7-én 07:00 órától 19:00 óráig járőrszolgálatot láttak el Törökszentmiklós város illetékességi területén.

A Rendőrkapitányság ügyelete 11:00 órakor azt az utasítást adta a járőrpárnak, hogy jelenjenek meg a Törökszentmiklós, Kossuth Lajos u. 135/A. szám alatti Gyámhivatalban, és az ott tartózkodó Panaszost állítsák elő a Rendőrkapitányságra, ugyanis a Panaszos a 16070/944/2009/ bü. számon elrendelt büntetőeljárás kapcsán bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható¹. Az ügyelet tájékoztatása alapján a Panaszossal szemben a további és szükséges eljárési cselekményeket a Bűnügyi Osztály munkatársai fogják végrehajtani. A járőrpár az utasításnak megfelelően megjelent a Gyámhivatal épületében, ahol közölték a Panaszossal a foganatosítandó rendőri intézkedés tényét, okát és célját, majd igazoltatták². A Panaszos a rendőrök közlését megértette, de a közölt rendőri intézkedéssel nem értett egyet. Indult és feldúlt állapotban kérte ki magának, hogy Őt, mint „egy bűnözőt”, elő akarják állítani. Az intézkedő rendőrök tartottak attól, hogy az ingerült állapotban lévő Panaszos, támadás, illetve szökés végrehajtásával kívánja megghiúsítani a jogszerű rendőri intézkedést, ezért vele szemben „előre helyzetbe” bilincselést alkalmaztak³. 11:20 órakor megkezdtek a Panaszos előállítását a Törökszentmiklós, Kossuth Lajos u. 143. szám alatt található Rendőrkapitányságra, ahol a bilincset levették. A rendőrségi dokumentumok, illetve a Panaszos nyilatkozata alapján, a rendőri intézkedés végrehajtása során sérülése nem keletkezett.

A Panaszost a folyamatban lévő büntetőeljárásban kihallgatták, majd 13:30 órakor szabadon bocsátották.

IV.

Az ismertetett bizonyítékok alapján az alábbi tényállást állapítottam meg.

A Panaszossal szembeni személyi szabadságot korlátozó intézkedés foganatosítására, az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja (bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy

¹ Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint:

„(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,
b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;”

² Rtv. 29. § (1) bekezdés szerint:

„(1) A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

³ Rtv. 48. § b) és c) pontja szerint:

„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy
b) támadásának megakadályozására,
c) szökésének megakadályozására.”

előállítás) alapján⁴, egy már folyamatban lévő büntetőeljárás keretei között került sor, mely büntetőeljárásban a Panaszos bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható. Erre a körülményre figyelemmel fontos hangsúlyozni, hogy az előállítás jogalapját a már elrendelt nyomozás szolgáltatta, azonban annak megítélése, hogy a nyomozást alappal rendelték-e el, nem feladata a jelen határozatnak. Az intézkedő rendőrök utasításra hajtották végre az előállítást, azon információk birtokában, hogy az előállítandó személy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható, ezen információ alaposságát azonban az intézkedő rendőr nem mérlegelhette.

Ezek alapján megállapítom, hogy az előállítás megfelelő jogalappal, jogszerűen, szakszerűen és az arányosság⁵ követelményeinek figyelembevételével került végrehajtásra, így az előállítás jogszerűségével kapcsolatos panasz alaptalan.

A Rendőrkapitányság 16070/944/2009/ bü. számú nyomozás elrendelésének törvényességét e határozat keretei között vizsgálni nem lehet, ugyanis a jogorvoslat tárgyát az Rtv. 92. § (1) bekezdése⁶ alapján, az Rtv. IV., V., és a VI. Fejezetében⁷ nevesített intézkedések képezhetik. A panasz azon részének iratait, amelyek nem a Ket. hatálya alá tartoznak, megküldtem további intézkedések megtételére a nyomozás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészségnek.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

V.

A Panasztestület állásfoglalásában megállapította:

„(...) a Testület megállapítása szerint az előállítás megfelelő jogalap nélkül korlátozta, és így súlyosan sértette a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát.”⁸

A Panasztestület fenti álláspontjával a határozat IV. részében kifejtett indokok alapján nem értek egyet.

⁴ Lásd 1. számú lábjegyzet

⁵ Rtv. 15. §-a szerint:

„(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

⁶ Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint:

„Akinek az e törvény IV., V, és VI. fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy (...)”

⁷ Rtv. IV. Fejezet: A rendőrség működésének általános elvei és szabályai;

Rtv. V. Fejezet: Rendőri intézkedések;

Rtv. VI. Fejezet: A kényszerítő eszközök.

⁸ Panasztestület 73/2010. (III. 3.) számú állásfoglalás III. rész 5. oldal második bekezdése

A Panasztestület állásfoglalásában a Panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető jog súlyos sérelmét is megállapította:

„Jelen esetben a bilincshasználat indoklásaként az szerepel, hogy a panaszos a volt élettársával folytatott vita miatt „felindult állapotban” volt, és hogy „magasabb volt, mint a rendőrszolgálat tagjai, erős fizikumú” így a „súlyosabb bűncselekmény megelőzése, illetve a rendőrök testi épségének megvédése” indokolta a bilincshasználatot. Nincs utalás arra, hogy a panaszos ellenszegült, támadólag lépett volna fel, vagy szökést kísérelt volna meg. Ugyanakkor az előállításról szóló jelentés a bilincshasználat törvényes alapjául éppen az Rtv. 48. § b) és c) pontját, azaz a támadást és a szökést adja meg. Mindez nyilvános helyen, a gyámhatóság helyiségében történt.

A megállapított tényállás alapján a Testület megítélése szerint súlyosan sérült a panaszosnak az emberi méltósághoz fűződő alapvető joga.”⁹

A Panasztestület álláspontjával az alábbiak szerint nem értek egyet:

Az Rtv. indoklása szerint a bilincs a szökés és a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz, alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül is szóba jöhet¹⁰.

A vizsgált esetben a Panaszos az intézkedő rendőröknél erősebb fizikumú, aki ráadásul erősen felfokozott, felháborodott hangulatban volt, így a rendőrök joggal vélelmezték, hogy a Panaszos megkísérelheti magát kivonni az intézkedés alól (támadás, szökés).

A bilincs használatának további mérlegelése során a rendőrök úgy ítélték meg, hogy a személyi szabadságot korlátozó intézkedés kapcsán a Panaszos ruházatátvizsgálására a helyszínen nem nyílik lehetőség – egyrészt a kialakult indulatos légkör miatt, másrészt, mivel nem volt a helyszínen a panaszossal azonos nemű rendőr –, így az előállítás halaszthatatlansága folytán attól elálltak, így viszont nem állt módjukban meggyőződni arról, hogy a Panaszos ruházatában milyen tárgyak találhatók, amelyek esetlegesen támadás, vagy önvészély okozására lehetnek alkalmasak¹¹.

⁹ Panasztestület 73/2010. (III. 3.) számú állásfoglalás III. rész 5. oldal hatodik bekezdése, illetve 6. oldal első bekezdése

¹⁰ Rtv. indoklása a rendőrségről VI. fejezet a 48. §-hoz:

„A bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyományaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővetés, őrizetbevétel) alkalmazható.”

¹¹ Rtv. 31. §-a szerint:

„(1) Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

(2) A ruházat átvizsgálását - halaszthatatlan eset kivételével - az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Az intézkedés nem történhet szeméremszétséto módon.”

Mindezek alapján megállapítom, hogy az intézkedő rendőrök jogszerűen, szakszerűen és indokoltan, továbbá az arányosság¹² követelményeinek figyelembevételével mellett alkalmazták a kényszerítő eszközt, így álláspontom szerint a bilincshasználattal kapcsolatban alapjogsérelem nem történt.

Fontosnak tartom kiemelni, hogy a Panaszos beadványában a kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazásával kapcsolatosan, nem terjesztett elő panaszt.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezete;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 33. § (7) bekezdés, a 100. § (1) és (2) bekezdései, a 109. § (1) és (3) bekezdései;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 194. §-a;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 15. §-a, 29. § (1) bekezdése, 31. §-a, 33. § (2) bekezdés b) pontja, 48. § b) és c) pontjai, a 92. § (1) és (2) bekezdései és a 93/A. § (6), (7) és (9) bekezdései.

Budapest, 2010. április 23.

**Dr. Bencze József r. altábornagy sk.
országos rendőrfőkapitány**

¹² Lásd 4. számú lábjegyzet